Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 21.6.2017

Aika	keskiviikko 21.6.2017 klo 13-15.20
Paikka	Kansalliskirjasto, Leipätehdas, Kaikukatu 4, 5. krs, V620 (Kumina)
Läsnä	Riitta Pyykkö, vararehtori, Turun yliopisto, puheenjohtaja Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut, poistui klo 15.15 Jouni Koski, rehtori, Laurea ammattikorkeakoulu, poistui klo 15.10 Elina Kähö, informaatikko, VNK (Tuula Hämäläisen varajäsen) Minna Karvonen, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö, saapui klo 13.20 Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus, saapui klo 13.22 Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, osallistui etäyhteydellä Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu Sami Niinimäki, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (Anne Luoto-Halvarin varajäsen) Minna Niemi-Grundström, kirjastonjohtaja, Tampereen yliopisto, poistui klo 15.10 Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto, osallistui etäyhteydellä Aija Laine, suunnittelija, Turun kaupunginkirjasto (Virva Nousiainen-Hiiren varajäsen), osallistui etäyhteydellä Sirpa Suonpää, informaatikko, Luonnonvarakeskus, osallistui etäyhteydellä Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi, poistui klo 15.10 Toni Vesterinen /FinELib, sihteeri
Poissa	Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto
Asiantuntijat	Paula Mikkonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Esittelijä	Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat. Hyväksyttäneen esityslista. Tiedoksi ed. kokouksen hyväksytty pöytäkirja (Liite 1).

Keskustelu:

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.08. Arja Tuuliniemi ehdotti, että käsitellään kohta 3 Aineistoneuvottelutilanne ennen kohtaa 2 Strategian toimenpideohjelma 2017-2020.

Päätös:

Hyväksyttiin muutos esityslistaan.

2. Strategian toimenpideohjelma 2017-2020

FinELibin strategian toimenpideohjelma 2017-2020 hyväksyttiin FinELibin ohjausryhmän kokouksessa 1/2017 muilta osin, mutta päätös pilottien ja konsortiohankintana neuvoteltavien aineistojen aikataulutuksesta siirrettiin tehtäväksi seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa. (Liite 2)

2.1. Tutkimus ja oppiminen yli organisaatiorajojen

FinELib-konsortion strategiassa 2016-2020 on yhdeksi päämääräksi asetettu tutkimuksen ja oppimisen edistäminen yli organisaatiorajojen. Sitä pidetään tärkeänä, koska konsortion jäsenillä on sekä keskenään että kolmansien osapuolten kanssa yhä enemmän yhteistyötä (esim. koulutusyhteistyö), jota nykyiset organisaatiokohtaiset aineistolisenssit eivät palvele parhaalla mahdollisella tavalla. Yksi tapa edistää yhteistyötä yli organisaatiorajojen on yhden organisaation aineistolisenssin laajentaminen siten, että samalla lisenssillä aineistoa saa käyttää myös toinen organisaatio.

Lisenssin laajentaminen poikkeaa yleisesti käytössä olevasta organisaatiokohtaisesta lisensiointimallista. Siksi on tarpeen selvittää kustantajien valmius ja halukkuus laajentaa organisaatiokohtaisia lisenssejä. Pilottien kautta kustantajille saadaan parhaiten tietoa konsortion jäsenten tarpeista. Pilotoivia organisaatiota on hyvä olla useampia, jotta kustantajalle muodostuu riittävän laaja käsitys ratkaistavasta asiasta. Tämä luo paremmat edellytykset yhteisen mallin luomiseen kustantajan kanssa.

FinELib-toimisto teki konsortion jäsenille kyselyn liittyen lisenssien laajentamistarpeisiin. Tavoitteena oli kartoittaa konsortion erilaiset laajentamistarpeet, jotta tietoa voidaan hyödyntää pilotteja valittaessa ja pilotoinnin kuluessa. Laajentamistarpeista ilmoitti 11 organisaatiota, joista 8 on valmis toimimaan pilottina.

Piloteiksi esitämme seuraavia organisaatiota: Tampere3, Terveyskampus Turku, Aalto yliopisto, Lappeenrannan teknillinen yliopisto + Saimaan ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto + Lapin ammattikorkeakoulu, Kuusamon kaupunginkirjasto, Oulun kaupunginkirjasto. Pilotiksi halukkaiden kanssa käydään vielä keskustelut, joissa käydään läpi edellytyksiä pilotointiin. Pilottiin osallistuminen ei sido organisaatiota aineistojen hankintaan.

Pilotoitaviksi aineistoiksi esitämme seuraavia uusintaneuvotteluissa syksyllä 2017 olevia aineistoja: American Chemical Society (ACS)-lehtipaketti, Aleksi (viitetietokanta), Elsevier Science Direct Freedom Collection lehtipaketti, Medic (viitetietokanta), ProQuest ABI Business Suite/ProQuest Central Business–aineistot ja Springer-lehtipaketti.

Pilotoinnin tavoitteena on luoda toimintamalli, jota voidaan soveltaa jatkossa pilottineuvotteluihin valittujen kustantajien kanssa samantyyppisissä tilanteissa ja jota voidaan hyödyntää neuvotteluissa myös muiden kustantajien kanssa. Mikäli pilottineuvottelut kustantajien kanssa eivät tue mallin luomista, tehdään ohjeistus, jota voidaan käyttää kustantajaneuvotteluissa. Työnjaosta FinELib-toimiston ja konsortion jäsenten kanssa päätetään pilotoinnin jälkeen. (Liite 3)

2.2. Konsortion aineistohankinta – suurimman mahdollisen hyödyn saavuttaminen

FinELib-konsortion strategiatyön yhteydessä todettiin, että FinELib-toimiston työpanosta tulee voida kohdentaa konsortion kannalta keskeisten aineistojen neuvotteluihin sekä sellaisiin kehittämisprojekteihin, jotka hyödyttävät konsortion jäsenorganisaatioita. FinELib-toimiston työpanoksen kohdentamisen ja konsortion hankkimien aineistojen arvioinnin tarve syntyi

myös siksi, että FinELib-toimistolla on aiempaa vähemmän henkilöresursseja käytettävissä neuvotteluihin ja muihin konsortion jäsenilleen tarjoamiin palveluihin.

Konsortion hankkimista aineistoista on keskustelu FinELib-konsortion työpajassa tammikuussa 2017 ja konsortion aineistowebinaareissa. Konsortion jäsenillä on myös ollut mahdollisuus kommentoida ja tehdä aineistohankintaan liittyviä ehdotuksia FinELibin ekstranetissa. Konsortion jäsenten kommenttien perusteella FinELib-toimistossa on tehty esitys siitä minkä aineistojen konsortiohankintaa jatketaan. Konsortion aineistohankinnan pyrkimyksenä on hankkia aineistoja, joissa konsortion hyöty keskitetystä hankinnasta on mahdollisimman suuri. (Liite 4)

Esitys:
Ohjausryhmä päättää pilotteihin otettavat organisaatiot, aineistot ja aikataulun. Ohjausryhmä päättää aineistot, joita ei enää hankita konsortiohankintana.

Keskustelu:

2.1 Tutkimus ja oppiminen yli organisaatiorajojen:

Ohjausryhmä keskusteli tutkimuslaitosten sijoittumisesta korkeakoulujen kampuksille ja mahdollisuudesta pilotoida myös näitä tapauksia tämän selvityksen yhteydessä. Keskustelussa mainittiin, että tutkimuslaitoksilta ei tullut järjestetyn kyselyn yhteydessä tähän liittyviä pilottiehdotuksia. Todettiin kuitenkin, että kyseisistä piloteista voidaan keskustella uudelleen ohjausryhmässä, mahdollisesti vuonna 2018, kun on saatu tuloksia vuonna 2017 aloitettavista piloteista.

Keskustelussa kävi ilmi, että Haaga-Helian, Laurean ja Metropolian yhteistyössä ollaan myös kiinnostuneita pilotoimaan lisenssien laajentamista yli organisaatiorajojen. Sovittiin, että kyseisten organisaatioiden kanssa keskustellaan vielä mahdollisuudesta osallistua pilotointiin.

Lopuksi todettiin, että on hyvä, että konsortiossa selvitetään lisenssien laajentamista yli organisaatiorajojen, koska uusille malleille on tarvetta ja kysyntää.

2.2 Konsortion aineistonhankinta

Keskusteltiin konsortiona hankittavista aineistoista. Keskustelussa todettiin, että kaikki aineistot ovat jollain tavalla tärkeitä ja että karsinta aiheuttaa lisää työtä konsortion jäsenorganisaatioille. Toisaalta todettiin myös, että esitettyjen aineistojen konsortiohankinnasta voidaan luopua. Mainittiin myös, että aineistojen karsiminen mahdollistaa uusien aineistojen valinnan josta viime vuosina resurssisyistä on jouduttu luopumaan.

Todettiin, että kilpailutettavien aineistojen osalta päätös konsortiohankinnasta voidaan tehdä ohjausryhmän seuraavassa varsinaisessa kokouksessa syyskuussa. Muiden karsittaviksi ehdotettujen aineistojen kohdalla päätös tarvitaan nopeammin, jotta neuvotteluvastuut ovat selvillä ja jotta pilotit voidaan aloittaa. Sovittiin, että järjestetään sähköpostikokous, jossa tehdään päätökset aineistojen karsinnasta ja lisenssien laajentamiseen liittyvistä piloteista.

Päätös:

Päätökset vuodelle 2018 karsittaviksi ehdotetuista aineistoista ja aloitettavista piloteista tehdään sähköpostikokouksessa. Päätös kilpailutettavien aineistojen konsortiohankinnasta tehdään seuraavassa varsinaisessa kokouksessa syyskuussa. Haaga-Helian, Laurean ja Metropolian kanssa keskustellaan vielä pilotointiin osallistumisesta.

3. Aineistoneuvottelutilanne

Arja Tuuliniemi esittelee FinELibin aineistoneuvottelujen tilanteen (Liite 5).

Esitys:
Keskustellaan esittelystä.

Keskustelu:

Ohjausryhmä keskusteli aineistoneuvottelutilanteesta. Todettiin, että neuvottelutilanne on haastava, mutta neuvottelutavoitteista pidetään kiinni. Todettiin myös, että Euroopan komissio rakentaa avointa julkaisualustaa uutena vaihtoehtona OA:n edistämiseksi.

Päätös:

Ohjausryhmä keskusteli aineistoneuvotteluista.

4. Ajankohtaista kustannustoimialalla ja konsortiossa

5. Muut asiat

6. Tiedotusasiat

6.1. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut tarjoavat uusia erikoistumiskoulutuksia (Ammattikorkeakoululaki 11a§, Yliopistolaki 7b§). Korkeakouluille on nyt tarjottu mahdollisuus laajentaa FinELib-lisenssinsä koskemaan myös näiden koulutusten osallistujia. Laajennus tarkoittaa sitä, että erikoistumiskoulutuksessa oleville ryhmille saa sallia aineistojen etäkäytön ja aineistoja saa käyttää kyseisten ryhmien opetusmateriaaleissa (sillä tavoin kuin sopimuksissa tarkemmin määritellään).

Laajennus edellyttää kyseisten opiskelijoiden huomioimista korkeakoulun käyttäjämäärässä. Käyttäjämäärä toimii useissa aineistoissa hinnoittelun pohjana. Korkeakouluille on toimitettu kysely halukkuudesta laajentaa lisenssit. Kukin korkeakoulu päättää laajentamisesta omalta osaltaan.

7. Seuraava kokous

Seuraavaa kokousta ei sovittu, mutta kokous pyritään pitämään syyskuun puolivälin jälkeen.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.20.

LIITTEET

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja tiedoksi
(https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/ohjausryhma_poytakirja_1_2017.pdf?version=1&modificationDate=1492673167203&api=v2)
Liite 2: FinELibin strategian toimenpideohjelma 2017-2020
Liite 3: Esitys Tutkimus ja oppiminen yli organisaatiorajojen –piloteista
Liite 4: Konsortion aineistohankinta – suurimman mahdollisimman hyödyn saavuttaminen – esitys konsortiona hankittavista aineistoista
Liite 5: Aineistoneuvottelutilanne kesäkuu 2017